

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Історія Української державності»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Спеціальність 174 – «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»

Освітня програма «Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка»

Рік навчання 1, семестр 1

Форма навчання денна (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС 4,0

Мова викладання українська (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу

Контактна інформація

лектора (e-mail)

Сторінка курсу в eLearn

Булгакова О.В., доц. каф. міжнародних відносин і суспільних наук

hbulgakovao@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/assign/view.php?id=4057>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є послідовне вивчення державно-політичного, соціально-економічного, духовного, етнічного, культурного розвитку українського народу в контексті розвитку світової цивілізації з урахуванням профілю університету. Завданнями навчальної дисципліни є:

- сформуувати у студентів цілісне уявлення про історичний розвиток українського народу на основі джерел та наукової літератури;
- закласти підвалини української історичної свідомості;
- виховати фахівців, здатних аналізувати та використовувати історичний досвід у вирішенні актуальних проблем сучасної України.

Компетентності ОП:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК9. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН13. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРН14. Вміти використовувати у виробничій і соціальній діяльності фундаментальні поняття і категорії державотворення для обґрунтування власних світоглядних позицій та політичних переконань з урахуванням процесів соціально-політичної історії України, правових засад та етичних норм.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Год. (лекції ї/ семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності». Історія розвитку галузей в Україні (відповідно до спеціальності)	2/3	Знати предмет і завдання курсу та наукову періодизацію історії української державності. Характеризувати суспільний, господарський устрій, традиції і побут державних утворень киммерійців, скіфів, сарматів та античних міст-держав Північного Причорномор'я. Аналізувати проблему «прабатьківщини» слов'ян та основні концепції слов'янського етногенезу. Студент повинен знати: • основні етапи, періоди і події історії України відповідно до загальних закономірностей історичного розвитку; • ключові моменти розвитку державності, соціально-економічного, культурного, наукового, освітнього прогресу України; • наукові та історико-політичні концепції українського державотворення; • основні концепції історичної науки та сучасні погляди провідних учених на історичне минуле країни. вміти : • орієнтуватися в основних питаннях історії України; • аналізувати події історії України в причинно-наслідковій та структурно-логічній формах; • формулювати і висловлювати власну точку зору на проблеми історичного розвитку України у зв'язку з загальноісторичними закономірностями; аргументовано відстоювати власну точку зору з проблем, що вивчаються в курсі.	Виконання самостійної роботи	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів. Самостійна робота в elearn: від 0 до 10 балів
Тема 2. Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка	2/3	Знати передумови утворення Київської Русі. Характеризувати теорії походження Київської Русі. Аналізувати внутрішні і зовнішні фактори розвитку Київської держави. Мати	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		структуроване уявлення про: причини роздробленості Русі; політичний устрій і особливості системи державного управління та її історичну трансформацію; міжнародні зв'язки і місце Київської Русі в історії Європи; особливості державного устрою Галицько-Волинського князівства. Розуміти історичне значення давньоруської держави.		
Тема 3. Латентний період українського державотворення: різноманітність і суперечливість трактувань	2/3	Знати суспільно-політичний устрій на українських землях в XIV – I пол. XVII ст. Характеризувати Люблінську унію та утворення Речі Посполитої, а також розвиток сільського господарства, ремесла, сільських і міських промислів. Аналізувати процес посилення соціального і національно-релігійного гніту в Україні. Мати структуроване уявлення про: походження, джерела поповнення і час виникнення козацтва; причини, час і місце заснування першої Запорозької Січі та її суспільно-політичний устрій, Козацькі повстання кін. XVI - 20–30 років XVII ст. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 4. Українська національна революція (сер. XVII ст.). Козацько-гетьманська держава: проблеми наукового переосмислення	2/3	Знати характер, рушійні сили і мету Національної революції. Богдан Хмельницький; адміністративно-територіальний устрій української козацько-гетьманської держави. Характеризувати основні етапи війни 1648-1657 рр., Руїни та Гетьманщини. Аналізувати процес розчленування України на Правобережжя і Лівобережжя. Мати структуроване уявлення про: дипломатичну діяльність українських гетьманів та місце України у політичних планах Росії, Польщі і Туреччини. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 5. Відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст.	2/3	Характеризувати особливості проведення селянської реформи 1861 р. на Україні. Реформи 60–70-х років XIX ст. Західноукраїнські землі в революції 1848–1849 рр. Аналізувати діяльність «Південного товариства» та зміст «Руської правди» П. Пестеля; діяльність Кирило-	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		Мефодіївського товариства та його програмні документи. Мати структуроване уявлення про: суспільно-політичні рухи в Галичині (москвофіли, радикали і народовці) та Наддніпрянської України (громадівці, народники, землевольці, народовольці та Чорний переділ, робітничий рух, марксистські гуртки, перші соціал-демократичні організації).		
Тема 6. Нові тенденції в суспільно-політичному житті України на початку XX ст.	2/3	Знати процес виникнення перших політичних партій на західноукраїнських землях (РУРП, УНДП та УСДП) та підросійській Україні (РУП, УНП, УСДС, УСЛРП, УДП, УРП, УДРП, УПСР, УСП). Характеризувати студентський рух, кооперативний рух, причини та наслідки демократичної революції 1905–1907 рр. в Україні. Аналізувати місце України в Першій світовій війні; воєнні дії на території України; плани воюючих країн щодо українських територій; національно-визвольний рух в умовах війни. Мати структуроване уявлення про: українську думську громаду та вирішення українського питання в Державній Думі; Столипінську аграрну реформу. Використовувати історичні джерела та літературу.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Модульний контроль 1			тести	Модульний контроль в elearn: від 0 до 30 балів
Модуль 2				
Тема 7. На шляху до відродження державності. Українська національно - демократична революція (1917 – 1921 рр.)	2/3	Знати причини та наслідки Лютневої демократичної революції 1917 р. Характеризувати утворення Центральної Ради, її програму і соціальну базу; зміст Універсалів ЦР; утворення та діяльність Генерального Секретаріату і маріонеткового радянського уряду України; агресію більшовицької армії; кризу ЦР навесні 1918 р. Аналізувати гетьманський переворот; Українську Державу гетьмана П. Скоропадського: особливості	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		внутрішньої і зовнішньої політики. Мати структуроване уявлення про: утворення Директорії, її політику і соціальну базу; спроби утвердити українську державність в умовах зовнішньої агресії; утворення Західноукраїнської Народної Республіки; другу війну УНР з більшовицькою Росією та встановлення радянської влади в Україні на початку 1919 р. Використовувати історичні джерела та літературу.		
Тема 8. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму (1921–1939 рр.)	2/3	Знати суть політики І воєнного комунізму; мету і цілі НЕПу; голод 1921–1923 рр. на півдні України: причини і наслідки. Характеризувати курс центрального партійно-державного керівництва на ліквідацію незалежності національних республік; наслідки входження УСРР до складу СРСР. Аналізувати сталінський курс на «всеосяжну колективізацію» селянських засобів виробництва; курс на індустріалізацію країни; політику коренізації, її особливості і наслідки та досягнення і прорахунки українізації. Мати структуроване уявлення про: голодомор 1932–1933 рр. і його наслідки; репресії в Україні та судові політичні процеси 30-х років.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 9. Україна в роки Другої світової війни	2/3	Знати суть українського питання в політиці Польщі, Румунії, Чехословаччини; головні політичні партії і організації українського національно-визвольного руху. Характеризувати Мюнхенську змову і долю Карпатської України; укладення пакту Молотова-Ріббентропа; початок Другої світової війни; вступ Червоної Армії на територію Західної України; територіальні вимоги радянського керівництва до Румунії; включення основної частини західноукраїнських земель до складу УРСР та їх радянізацію. Аналізувати напад Німеччини та її союзників на СРСР; звільнення України від німецьких військ восени 1944 р.; вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		Мати структуроване уявлення про: німецький окупаційний режим; план «Ост»; адміністративний устрій окупованої України; розгортання комуністичного і націоналістичного партизанського рухів проти окупантів.		
Тема 10. УРСР: повоєнні часи, «відлига» та період «застою» 40 –80 -х рр. XX ст.	2/3	Знати суть відбудови народного господарства та радянізації західноукраїнських областей. Характеризувати реформи М. Хрущова, їх суперечливий і непослідовний характер, загальну спрямованість і значення; реформи середини 60-х років, їх згорання консерваторами в партійно-державному керівництві. Аналізувати спроби лібералізації політичного режиму; початок реабілітації жертв сталінських репресій; появу дисидентів в Україні та зародження руху «шестидесятників», їхню роль у національно-культурному житті. Мати структуроване уявлення про: політичні репресії 1960– 70 років; розгортання правозахисного та дисидентського руху; репресивні дії органів КДБ; спроби М. Горбачова реформувати суспільство.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 11. Історичні особливості державотворчих процесів в незалежній Україні (з 1991 р.)	2/3	Знати процес утворення нових політичних партій і громадських об'єднань; прийняття Декларації про державний суверенітет України; проголошення незалежності України. Характеризувати загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України; Угоду про Співдружність незалежних держав; процес створення правової бази розвитку України як незалежної держави. Аналізувати Конституційний процес та прийняття Конституції; спектр сучасних політичних партій, інститут президентства, парламент, уряд, суд; поєднання безпосереднього народовладдя зі здійсненням влади через органи державної влади і місцевого самоврядування; побудову громадянського суспільства. Мати структуроване уявлення	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		про: кризові явища сучасної політичної та фінансово-економічної систем.		
Тема 12. Основні етапи розвитку науки і техніки у всесвітньому контексті: досвід. України. Аграрно-промисловий комплекс України	2/4	Знати основні тенденції економічного розвитку України і, особливо, її агропромислового комплексу. Характеризувати реформування всього комплексу соціально-економічних відносин на селі; державну підтримку аграрної науки та перебудову вищої аграрної освіти. Аналізувати трансформування колгоспів у кооперативні сільськогосподарські об'єднання; ліквідацію монополії держави на землю; процес створення селянських (фермерських) господарств, кооперативів, орендних колективів. Мати структуроване уявлення про: зовнішньоекономічний аспект розвитку АПК України; формування нових відносин власності та висвітлення аграрного питання в платформах політичних партій України.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 13. Україна в сучасному світі	3/4	Знати процес міжнародного визнання сучасної незалежної української держави. Характеризувати головні зовнішньополітичні інтереси і пріоритети нашої держави; формування представництва у міжнародних організаціях, входження до світового співтовариства. Аналізувати концепцію зовнішньої політики України. Мати структуроване уявлення про: розвиток взаємовигідних відносин з колишніми республіками СРСР; українську діаспору на сучасному етапі та її участь в державотворчому процесі.	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів
Тема 14. Перспективи України в XXI ст. в історичній ретроспективі	3/4	Знати головні концептуальні положення та складові української національної ідеї та основних її теоретиків й ідеологів. Характеризувати поняття громадянського суспільства та його структурні елементи, історію розвитку, основні аспекти, загальні атрибути, ознаки, ключові принципи, інституції, функції. Аналізувати роль політичних партій; співвідношення громадянського суспільства з державою; формування та	Обговорення питань на семінарському занятті	Семінарське заняття: від 0 до 10 балів

		принципи правової держави; громадянське суспільство в Україні, сучасний стан та тенденції. Мати структуроване уявлення про: тенденції та перспективи України в сучасних процесах світової глобалізації; головні глобальні проблеми; взаємозв'язок глобального та національного розвитку; історичного шляху українського народу і найголовніші уроки історії його боротьби за свободу і незалежність.		
Модульний контроль 2			тести	Модульний контроль в elearn: від 0 до 30 балів
Навчальна робота за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Політика курсу будується на засадах академічної доброчесності https://mon.gov.ua/storage/app/media/npa/5a1fe9d9b7112.pdf та у відповідності зі основними напрямками стратегії розвитку НУБіПУ. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Бажан О. Петро Шелест: Вірю в розквіт моєї рідної України... / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – К.: Парламентське видавництво, 2021. – 352 с. – (Політичні портрети).
2. Бойко О.Д. Історія України: посібник / О. Д. Бойко. – вид., доп. – К.: Академвидав, 2021. – 656 с.
3. Вегеш М. М., Віднянський С. В. Августин Волошин. Вид. 5-е, доопр., змін. / НАН України. Інститут історії України. – Ужгород; Київ: РІК-У, Інститут історії України, 2022. – 512 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України: Київ: Портал, 2021. – 432 с.
5. Гуржій О. І., Реєнт О. П. Славетна Україна. Битви та повстання від княжої до імперської доби. Реєнт. Київ: Арій, 2023. 352 с.: іл.
6. Гуржій О., Реєнт О. У лабіринтах української дипломатії. Від князівської доби до початку ХХ століття. Київ: Арій, 2023. 352 с.: іл.
7. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 544 с., 96 с. іл. – (Україна. Нариси історії).
8. Дорошко, М. Історія України: знакові події та особистості / Микола Дорошко. – Київ: ТОВ «ОСНОВА-ПРИНТ ПЛЮС», 2021. – 472 с.
9. Історія Запорозької Січі. 2-ге вид. / Ред. кол.: В. Смолій (відп. ред.), В. Щербак (наук. ред., упоряд.), В. Горобець, О. Гуржій, Т. Чухліб. Київ: Арій, 2023. 240 с.: іл.
10. Коляда І. А., Реєнт О. П. Блаженніший Любомир Гузар: «Мудрець сердець нашої нації» / НАН України. Інститут історії України. Київ: Парлам. вид-во, 2023. 440 с.: іл.
11. Литвин В. М. Незасвоєні уроки: 1917-1991. Київ: Видавничий дім «АДЕФ–Україна», 2023. 1032 с.
12. Патриляк І. Визвольна боротьба ОУН й УПА (1939-1960 рр.) Монографія. – Київ: ВД «АДЕФ – Україна»: 2020. 712 с.
13. Плохій С. Ядерне безумство. Історія Карибської кризи. – Харків: КСД, 2022. – 368 с.
14. Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу / пер. з англ. Я. Лебеденка, А. Сагана. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. – 512 с.
15. Плохій С. Ялта: ціна миру. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2019. – 416 с.
16. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький: Полководець, дипломат, державотворець / Наук. ред. Ю. І. Шаповал. НАН України. Інститут історії України, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – К.: Парлам. вид-во, 2020. – 752 с. – (Політичні портрети).
17. Смолій В., Степанков В. Ідея протекторства в геополітичній доктрині Богдана Хмельницького та переяславський проект 1654 року: Тематичні нариси / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 144 с.
18. Українське суспільство в 1960–1980-х рр. Історичні нариси: Колективна монографія / Відп. ред. В. Даниленко; Упоряд.: В. Крупина, М. Смольницька. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2021. – 959 с. – (З історії повсякденного життя в Україні).

Інформаційні ресурси

1. www.history.org.ua Інститут історії України НАН України
2. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
3. <https://www.iananu.org.ua/> Інститут археології НАН України
4. <http://hrushevsky.nbuv.gov.ua/> Електронний архів Михайла Грушевського